

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiťovi **T. Z.**, ktorý sa narodil X, naposledy býval v P. a zomrel X, za účasti dedičov **1/ RNDr. M. Z., rodenej R.**, bývajúcej v P., zastúpenej Mgr. E. B., advokátkou v B., **2/ Ing. E. Š., rodenej Z.**, bývajúcej v B., zastúpenej A., so sídlom v B., **3/ Ing. Arch. M. Z.**, bývajúceho v P., **4/ Z. S., rodenej Z.**, bývajúcej v S., vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 13 D 729/2008, o dovolaní dedičky 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2011, sp. zn. 16CoD 25/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2011 sp. zn. 16CoD 25/2011 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Pezinok (súd prvého stupňa) uznesením z 15. marca 2011 č.k. 13 D 729/2008-124 určil, že

1/ z majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve poručiťa a pozostalej manželky patrí do dedičstva:

nehnutelnosti kat. úz. G., obec P., okres P.

- LV č. X pozemky registra „C“ evidované na katastrálnej mape:
 - parc. č. X zastavaná plocha a nádvorie 280 m²,
 - parc. č. X záhrada 140 m²,
 - rodinný dom súpisné číslo X na pozemku parc. č. X,
 - v 1/2-ici, vo všeobecnej cene 68 500 €,

- zostatok na účte stavebného sporenia č. X, vedeného v P., IČO: X, B., ku dňu smrti poručiteľa vo výške 6 898,60 € s prísl. v ½-ici, t.j. vo výške 3 449,30 € s prísl.,
- osobný účet č. 14091572/6500, vedený v P., IČO: X, B. so zostatkom vkladu ku dňu smrti poručiteľa vo výške 17,60 € s prísl.,
- vkladná knižka s číslom vkladu X, vedená v P., IČO: X, B. 1.vkladateľ: T. Z., 2.vkladateľ: RNDr. M. Z., so zostatkom vkladu ku dňu smrti poručiteľa vo výške 499,34 € s prísl.,
- osobné vozidlo zn. FORD Scorpio, VIN: WF0FXXGAGFME79154, farba modrá, rok výroby 1992, EČ: X, vo všeobecnej cene 200 €,
- obraz Krajinka od maliarky Evity Ambrušovej, vo všeobecnej cene 116,18 €,
- obraz Olej od maliara Františka Kudláča st., vo všeobecnej cene 165,97 €.

Z dlhov, ktoré vznikli poručiteľovi a pozostalej manželke za trvania bezpodielového spoluvlastníctva, patrí do dedičstva:

- dlh voči P., IČO: X, B., vyplývajúci zo Zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere č. 2288356 3 03 zo dňa 18. januára 2008, uzatvorenej na základe zmluvy o stavebnom sporení č. X, ku dňu smrti poručiteľa vo výške 13 341,90 € s prísl. v ½-ici, t.j. vo výške 6 670,95 € s prísl.,

2/ pozostalej manželke RNDr. M. Z., rod. R., nar. X, r. č. X, bytom P., z majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve patrí:

nehnutelnosti kat. úz. G., obec P., okres P.

- LV č. X pozemky registra „C“ evidované na katastrálnej mape:
 - parc. č. X zastavaná plocha a nádvorie 280 m²,
 - parc. č. X záhrada 140 m²,
 - rodinný dom súpisné číslo X na pozemku parc. č. X,
 - v ½-ici, vo všeobecnej cene 68 500 €,

- zostatok na účte stavebného sporenia č. X, vedeného v Prvej stavebnej sporiteľni, a.s., IČO: X, B., ku dňu smrti poručiteľa vo výške 6 898,60 € s prísl. v ½-ici, t.j. vo výške 3 449,30 € s prísl.,
- náhradová pohľadávka voči dedičstvu z titulu vypořádania BSM (½-ica zostatku na osobnom účte, na vkladnej knižke, vedených v Poštovej banke, a.s., ½-ica ceny osobného vozidla a ½-ica ceny obrazov) vo výške 499,545 €,

Z dlhov, ktoré vznikli za trvania bezpodielového spoluvlastníctva, pozostalej manželke patrí:

- dlh voči Prvej stavebnej sporiteľni, a.s., IČO: X, B.,
vyplývajúci zo Zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere č. 2288356 3 03 zo dňa 18. januára 2008, uzatvorenej na základe zmluvy o stavebnom sporení č. X, ku dňu smrti poručiteľa vo výške 13 341,90 € s prísl. v ½-ici, t.j.
vo výške 6 670,95 € s prísl.

Súd prvého stupňa podľa odôvodnenia uznesenia vyšiel z toho, že poručiteľ zomrel bez zanechania platného závetu (listiny o vydedení) a že zo zákona do úvahy prichádzajú dedičia v 1. dedičskej skupine – manželka RNDr. M. Z., rod. R. a potomkovia poručiteľa Ing. E. Š., rod. Z., Ing. Arch. M. Z. a Z. S., rod. Z., ktorí po poučení dedičstvo neodmietli a sú spôsobilí dedičť. Keďže medzi pozostalou manželkou a ostatnými dedičmi nedošlo k dohode o vypořádání majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve poručiteľa a pozostalej manželky, vypořadal tento majetok uvedeným spôsobom súd a to s poukazom na ustanovenie § 1751 ods. 2 O.s.p., ustálic, že v konaní nebola preukázaná dôvodnosť vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva manželov inak než rovnakým pomerom podielov (§ 150 Obč. zák.).

Proti tomuto uzneseniu súdu prvého stupňa podali odvolanie dedičky 1/ a 4/ ako aj dedič 3/. Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) uznesením z 30. júna 2011 sp. zn. 16 CoD 25/2011 odvolanie dedičiek 1/ a 4/ odmietol a napadnuté uznesenie ako správne potvrdil. Podľa obsahu odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu vzťahujúceho sa k odmietnutiu odvolania bolo *uznesenie súdu prvého stupňa z 15. marca 2011* č.k. 13 D 729/2008-124 účinne doručené dedičke 1/ a dedičke 4/, ktorú zastupovala dedička 1/, *14. marca 2011*, kedy si osobne prevzala dedička 1/ okrem iných písomností zo spisu aj napadnuté uznesenie;

keďže 4. apríla 2011 uvedené dedičky zverili svoje odvolanie pošte na prepravu, ich odvolanie bolo podané oneskorene (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.).

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dedička 1/ dovolanie, v ktorom uviedla, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., keď odvolací súd – vychádzajúc z prevzatia uznesenia súdu prvého stupňa 14. marca 2011 dedičkou 1/ – odmietol jej odvolanie ako oneskorene podané. Namietala, že odvolací súd nerešpektoval, že k vydaniu rozhodnutia došlo 15. marca 2011, ani rozdiel medzi doručovaním písomností (§ 45 a nasl. O.s.p.) a úkonom účastníka podľa § 44 O.s.p. – nahliadnutím do spisu a žiadosťou o vyhotovenie fotokópií, rozdiel medzi oboznámením s rozhodnutím a doručením rozhodnutia, skutočnosť, že súd prvého stupňa nevydal rozhodnutia osobne dovolateľke, ale vyhotovil len fotokópiu listiny, a rozhodnutie doručil do vlastných rúk až 18. marca 2011. Dovolateľka žiadala, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Ostatní dedičia sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd uznesením. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd

vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V danom prípade ide o také uznesenie odvolacieho súdu, u ktorého prípustnosť dovolania dedičky 1/ z § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, neexistenciu návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Treba zdôrazniť, že z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných vád ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významné subjektívne tvrdenie dovolateľa o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 O.s.p., ale len zistenie existencie vady tejto povahy.

Dovolateľka netvrdila žiadnu z procesným vád v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; existencia vád takej povahy v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť tohto dovolania preto ani z uvedených ustanovení vyvodiť nemožno.

Vychádzajúc z obsahu dovolania, v ktorom sa vytýka odvolaciemu súdu, že jeho postupom bola odňatá možnosť účastníka pred súdom konať, dovolací súd sa osobitne zamerlal na skúmanie, či skutočne bola dovolateľke odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv,

ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ak odvolací súd nesprávne odmietol odvolanie ako oneskorené, odňal tým účastníkovi konania možnosť konať pred súdom (porovnaj R 23/1994).

So zreteľom na túto ustálenú súdnu prax ako aj s prihliadnutím na podanú argumentáciu dedičky 1/, ktorou odôvodila procesnú prípustnosť a dôvodnosť jej mimoriadneho opravného prostriedku (§ 237 písm. f/, § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), bolo potrebné v dovolacom konaní posúdiť správnosť záverov odvolacieho súdu o dni doručenia rozhodnutia súdu prvého stupňa dedičke 1/.

Podľa § 204 ods. 1 prvej vety O.s.p. odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

Do plynutia lehoty sa nezapočítava deň, keď došlo k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty (§ 57 ods. 1 O.s.p.).

Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov končia sa uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty prípadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň (§ 57 ods. 2 O.s.p.).

Lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť (§ 57 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 44 ods. 1 O.s.p. účastníci a ich zástupcovia majú právo nazerať do súdneho spisu a robiť si z neho výpisy, odpisy a fotokópie alebo požiadať súd o vyhotovenie fotokópií za úhradu vecných nákladov. To neplatí, ak ide o zápisnicu o hlasovaní alebo listiny obsahujúce utajované skutočnosti, alebo chránené údaje podľa osobitných predpisov.

Základná úprava doručovania písomnosti súdom s názvom „Doručovanie“ je v Občianskom súdnom poriadku obsiahnutá v ustanoveniach § 45 a nasl. Zákonná úprava doručovania písomnosti v občianskom súdnom konaní, ktorú súd realizuje predovšetkým (teda nie výlučne) tak, že písomnosť účastníkom a iným osobám /subjektom/ zúčastneným na

konaní doručuje sám /priamo/ alebo poštou, má osobitný význam najmä v súvislosti s doručovaním rozhodnutí. Doručenie rozhodnutia má závažné procesné dôsledky a je potrebné, aby boli vždy dodržané kogentné ustanovenia o doručovaní; ak tomu tak nie je, dochádza k narušeniu právnej istoty a ochrany práv účastníkov, resp. iných osôb /subjektov/ zúčastnených na konaní. Nerešpektovanie takejto úpravy súdom je postupom, ktorý je aj v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý stanovuje, že štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobe, ktorý ustanoví zákon.

Uznesenie súdu podľa § 175l O.s.p. sa doručuje do vlastných rúk dedičov (porovnaj § 175a ods. 3 O.s.p.). Zo spisu vyplýva, že na základe úpravy sudkyne z 15. marca 2011 nachádzajúcej sa na č. 1. 126 spisu bolo uznesenie Okresného súdu Pezinok z 15. marca 2011 č. k. 13 D 729/2008-124 doručené dedičke 1/ (aj ako zástupkyňi dedičky 4/) poštou 18. marca 2011 (tento deň doručenia je uvedený v písomnej odpovedi Slovenskej pošty, a. s. o výsledku reklamačného konania, ktorá je na č. 1. 196 spisu). Posledným dňom pre včasné podanie odvolania bol preto pondelok 4. apríla 2011 (§ 57 ods. 1, 2 O.s.p.), kedy odvolanie aj bolo dané na poštovú prepravu (§ 57 ods. 3 O.s.p.), ako je doložené odtlačkom poštovej pečiatky na obálke od odvolania. Chýbal akýkoľvek dôvod pre pochybnosť o včasnosti podaného odvolania; chybne preto takto podané odvolanie odvolací súd odmietol ako oneskorené (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) a meritorne sa zaoberal iba odvolaním dediča 3/, na základe len jeho námietok (dôvodov) posúdiac vecnú správnosť uznesenia súdu prvého stupňa.

Tvrdenie odvolacieho súdu, že uznesenie súdu prvého stupňa č. k. 13 D 729/2008-124 z 15. marca 2011 (pričom v tomto dátume nejde o žiadnu chybu v písaní a ani odvolací súd tento deň nespochybnil ako deň vydania uznesenia) bolo dovolateľke doručené 14. marca 2011, teda *deň pred jeho vydaním* (vyhotovením), je popretím pravidiel elementárnej logiky. Odvolací súd si mylí /zamieňa/ doručenie súdnej písomnosti – rozhodnutia účastníkovi (§ 45 a nasl. O.s.p.) s úkonmi účastníka a s tým spojenými jeho procesnými právami (§ 41 a nasl. O.s.p.), medzi ktoré o. i. patrí aj právo nazerať do súdneho spisu a robiť si z neho výpisy, odpisy a fotokópie alebo *požiadať súd o vyhotovenie fotokópií* za úhradu vecných nákladov. Ak účastník požiada súd o takéto vyhotovenie fotokópií obsahu spisu vrátane rozhodnutí (§ 44 ods. 1 O.s.p.), nejedná sa tu o doručovanie rozhodnutia súdu podľa § 45 a nasl. O.s.p.; prevzatie takejto fotokópie účastníkom preto nemôže vyvolať účinky doručenia rozhodnutia. Len riadne a predpisom zodpovedajúce doručenie rozhodnutia vyvolá dôsledok, že odvolacia lehota začne plynúť osobe, ktorej sa doručuje; nie je preto podstatné, či táto osoba sa inak

oboznámila s obsahom rozhodnutia (porovnaj k tomu R 19/1968; Števček, Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár, Praha 2009, str. 605). Okrem toho z obsahu spisu je zrejmé, že v čase vyhotovenia fotokópií zo súdneho spisu, o ktoré požiadala dedička 1/ za úhradu vecných nákladov 5, 61 €, t.j. 14. marca 2011 (č. l. 143 spisu), *listina na č. l. 124-125*, ktorej fotokópia bola súčasťou požadovaných a prevzatých fotokópií, stále *mala iba povahu konceptu (návrhu) uznesenia*, pripraveného už od 22. októbra 2010 (ako o tom svedčí na nej – na č.l. 125 p.v. sa nachádzajúci dátum – odtlačok „Došlo: 22.10.2010“); až doplnením /dopísaním/ dňa vydania – 15. marca 2011 s podpisom príslušnej sudkyne na tejto listine možno hovoriť o písomnom vyhotovení uznesenia (§ 169 ods. 1 O.s.p.).

Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd odňal dedičke 1/ možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), keď odmietol jej odvolanie ako oneskorene podané, hoci procesné predpoklady pre tento postup dané neboli. Námietka dovolateľky o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. bola preto opodstatnená.

Výskyt niektorej z vád uvedených v § 237 O.s.p. je dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť; preto uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil a to v celom rozsahu uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 242 ods. 2 písm. d/, § 243b ods. 1, 4 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. septembra 2012

JUDr. Milan Deák, v. r.
predseda senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta